

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra Nærøysund kommunes kontrollutvalg i perioden november 2022 til april 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer, 03.05.2023

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig revisor

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalget i Nærøysund kommune. Vi undersøker kommunens eierstyring.

Revisor **konkluderer** med at kommunens eierstyring i liten grad er i samsvar med utvalgte krav og anbefalinger.

Denne konklusjonen bygger på følgende punkt:

- kommunen ennå ikke har fått på plass den lovpålagte eierskapsmeldingen
- det er mangelfull opplæring av folkevalgte
- det er ikke etablert rutiner eller praksis for dialog mellom eierrepresentanter
- det er ikke sentrale folkevalgte som er eierrepresentanter i alle tilfeller
- eierrepresentantenes myndighet er ikke avklart
- det avholdes ikke jevnlig eiermøter med selskapene
- det kommer ikke jevnlig rapportering fra selskapene til kommunestyret
- det er variabelt om selskapene har valgkomite og retningslinjer for valgkomiteen
- det er ikke et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter
- styreverv er ikke registrert i Styrevervregisteret
- kommunen har ikke hatt en prinsipiell diskusjon om størrelsen på styrehonorar

Revisor har følgende **anbefalinger**:

- Kommunen må få på plass en eierskapsmelding som tilfredsstillende kommunelovens krav. Det kan være hensiktsmessig å behandle eierskapsmeldingen for neste valgperiode tidlig i perioden, for å sikre at politikerne har et godt styringsverktøy.
- Kommunen bør gi folkevalgte tilstrekkelig opplæring om eierstyring
- Kommunen bør etablere rutiner eller praksis for dialog mellom eierrepresentanter og kommunestyret
- Kommunestyret bør velge sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Eierrepresentantene bør vurdere, i dialog med selskapene, om det er behov for eiermøter
- Kommunestyret bør få jevnlig rapportering om status i selskapene sine, enten via en eierskapsmelding som behandles årlig eller via annen årlig rapportering
- Eierrepresentantene bør sikre at det vedtektsfestes bruk av valgkomite og at det etableres retningslinjer for valgkomiteenes arbeid. I dette ligger det også å etablere et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter.
- Eier bør stille krav om at styreverv i kommunens selskap registreres i Styrevervregisteret
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om størrelsen på styrehonorar

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Problemstillinger.....	7
1.3 Metode	7
1.4 Eierrepresentantens uttalelse	9
1.5 Bakgrunn.....	9
2 Kommunens eierstyring.....	11
2.1 Problemstilling	11
2.2 Kriterier.....	11
2.3 Funn.....	12
2.3.1 Kommunestyret som eier	12
2.3.2 Vurdering av kommunestyret som eier.....	15
2.3.3 Eierens styringsdokumenter.....	15
2.3.4 Vurdering av eierens styringsdokumenter	19
2.3.5 Eierrepresentasjon.....	19
2.3.6 Vurdering av eierrepresentasjon	21
2.3.7 Dialog med selskapene.....	22
2.3.8 Vurdering av dialog med selskapene	23
2.3.9 Sammensetning og valg av styrer	23
2.3.10 Vurdering av sammensetning og valg av styrer.....	26
3 Konklusjoner og anbefalinger	27
3.1 Konklusjon.....	27
3.2 Anbefalinger	27
Kilder.....	29
Vedlegg 1 – Utledning av kriterier.....	30
Vedlegg 2 – Uttalelse	34

Tabell

Tabell 1. Selskaper registrert i kommunens eie på www.soliditet.no	16
Tabell 2. Selskaper registrert i kommunens eier i regnskapsnoter	17
Tabell 3. Eierrepresentanter i ulike selskaper	20
Tabell 4. Deltakelse i representantskap	21

Figurer

Figur 1.	Spørsmål: Har du som politiker har deltatt i (i prosent)	13
Figur 2.	Spørsmål om føringer for eierstyring	16
Figur 3.	Spørsmål om hvem som velges som eierrepresentanter	20
Figur 4.	Spørsmål om politikerne kjenner til om det finnes valgkomiteer i selskapene	24
Figur 5.	Spørsmål om politikerne kjenner til om valgkomiteene har retningslinjer for sitt arbeid.	24

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Nærøysund kommune har bestilt en eierskapskontroll om kommunens generelle eierstyring. Bestillingen er gjort med bakgrunn i Plan for eierskapskontroll 2020-2024. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 21/22.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstilling er besvart i rapporten:

- Er kommunens eierstyring i samsvar med utvalgte krav og anbefalinger?

Vi vil se nærmere på følgende elementer i eierstyringen:

- a. Kommunestyret som eier
- b. Eierens styringsdokumenter, herunder om eierskapsmelding
- c. Eierrepresentasjon
- d. Dialog med selskapene
- e. Sammensetning og valg av styrer

1.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for eierskapskontroll, RSK 002. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Nærøysund kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

INTERVJU

Vi har gjennomført videointervju på med kommunens ordfører, som er den som i hovedsak utøver eierrollen. Intervjuet fulgte en spørsmålsliste som i hovedsak var strukturert etter revisjonskriteriene. Det ble skrevet referat fra intervjuet som er sendt til godkjenning. Revisor har ikke mottatt bekreftelse på referatet, og har etter flere purringer gitt beskjed om at referatet anses som godkjent. Revisor har også sendt spørsmål til tre av selskapene kommunen eier, for å sjekke om eierrepresentanten har møtt i eierfora. Revisor har fått svar fra alle selskapene. Revisor har også sendt spørsmål til rådgiver i kommunen, som raskt har blitt svart ut.

Det samme er ikke tilfelle for spørsmål sendt til kommunens postmottak.

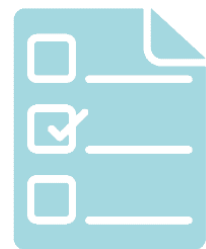
DOKUMENTGJENNOMGANG

Revisor har sett på dokumentasjon i note i regnskapet for 2022, referatsaker i kommunestyret, delegeringsreglementet, selskapsavtaler i utvalgte selskap, instruksjer for valgkomiteer og politiske saker hvor eierskap har vært tema.

SPØRREUNDERSØKELSE

Det er gjennomført en strukturert, elektronisk spørreundersøkelse til politikere i kommunestyret. Undersøkelsen ble sendt til 36 respondenter. To av disse mottok ikke undersøkelsen, grunnet feil med epost. 16 svarte på undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 44, som revisor mener er tilstrekkelig for å kunne gi et bilde av kommunestyrets oppfatning av eierstyringen i Nærøysund kommune. I det ene spørsmålet i spørreundersøkelsen er svarprosenten høyere enn 100 %. Dette skyldes en feil i oppsettet, slik at det var mulig å svare flere alternativ på dette spørsmålet. En respondent har svart både ja og nei på dette spørsmålet, noe som gir en prosent på 107%. Revisor har derfor manuelt justert dette spørsmålet ved å ta ut respondenten fra dette spørsmålet.

VURDERING AV METODE

Revisor vurderer at valget av metoder for datainnsamling til sammen gjør at vi har et tilstrekkelig datagrunnlag for å kunne konkludere på problemstillingen. Vi kunne gjennomført datainnsamling fra andre kilder for å supplere informasjonen fra ordfører. Revisor har vurdert å intervju samtlige eierrepresentanter. Vi har vurdert at dette ikke er hensiktsmessig, da innsamlede data gir et bilde av systemet for eierstyring og vi har intervjuinformasjon fra ordfører som er eierrepresentant i de fleste selskaper. Det er noe usikkerhet rundt informasjonen fra ordfører, da referatet ikke har blitt bekreftet. Informasjon fra andre kilder kunne triangulert dataene som benyttes i rapporten, og muligens gitt utdypende informasjon.

Vi har vurdert at informasjonen fra kildene vi har benyttet, er tilstrekkelige til å konkludere på problemstillingene på en trygg måte.

1.4 Eierrepresentantens uttalelse

Rapporten ble sendt til ordfører og til postmottaket 18. april 2023. Revisor mottok uttalelse fra ordfører 03.05.2023. Uttalelsen har ikke medført endringer i rapporten. Uttalelsen ligger i sin helhet i vedlegg 2.

1.5 Bakgrunn

Kommunen bestemmer selv hvordan virksomheten skal organiseres. En eierskapskontroll handler om hvordan kommunen ivaretar sine interesser i virksomheter som er skilt ut fra den ordinære organisasjonen. Dette skiller seg fra styring gjennom linjeorganisasjonen, altså internt i kommunen. Styringen av selskapene skjer gjennom å være eier, der selskapsforvaltningen overlates til styret og daglig leder. Lovfestede bestemmelser og normer for god eierstyring setter grenser for hvor mye kommunen som eier skal involvere seg i selskapets virksomhet.

All eierstyring skal utøves gjennom selskapets eierorgan, hvor kommunestyret utnevner en eierrepresentant for å ivareta sine interesser. I et aksjeselskap er det generalforsamlingen som er eierorgan, mens det i et interkommunalt selskap er representantskapet. Rammeverket for kommunestyrets styring består primært av kommunens eierskapsmelding, samt selskapsavtalen eller vedtektene for det enkelte selskap.

Offentlig eide selskaper utfører ofte oppgaver der kommuner og fylkeskommuner må sørge for at det eksisterer et tilbud for innbyggerne. Eierstyring handler om å påse at målene for opprettingen av selskapene blir innfridd, slik at innbyggerne får det som forventes. Dette krever både høy bevissthet om formålet med eierskapet og gode systemer for etterprøving av måloppnåelse. Den folkevalgte forankringen av eierstyringen er en kritisk faktor for at dette skal fungere. Dette handler både om opplæring om eierstyring, utformingen av eierstrategi, kommunikasjonen mellom kommunestyre og eierrepresentant, og systematisk tilbakemelding fra selskapene om virksomhet og status.

Folkevalgte organer utøver sin myndighet gjennom flertallsvedtak. Mangelfull folkevalgt forankring av eierstyringen innebærer en risiko for at den reelle styringen skjer gjennom kanaler som ikke er underlagt demokratisk kontroll. Samtidig risikeres det at styringen foregår på en måte som ikke er forenelig med rollefordelingen i selskapsretten.

I den nye kommuneloven kom det bestemmelser for å styrke den folkevalgte eierstyringen.¹ Kommunestyret skal behandle og vedta en eierskapsmelding hver valgperiode. Der skal det beskrives hva som er de overordnede prinsippene for kommunal eierstyring, gis en oversikt over alt eierskap, og angi hva som er formålet med det enkelte eierskapet. I forarbeidet til loven² ble det med henvisning til en forskningsrapport³ pekt på en rekke utfordringer med kommunal eierstyring som den nye lovbestemmelsen hadde til hensikt å motvirke. Herunder at selskapene manglet prestasjonskrav, at lokalpolitikere manglet interesse, og at informasjonsflyten ikke fungerte hensiktsmessig. Figur en er hentet fra forskningsrapporten og viser en prinsippskisse for eierstyring.

KS har utarbeidet et sett med 21 anbefalinger om eierstyring.⁴ Selv om dette bare er anbefalinger, har de etter hvert fått status som norm for god kommunal og fylkeskommunal eierstyring. Anbefalingene kombinerer kravene fra selskapsretten med forvaltningsretten.

1. Prinsippskisse for eierstyring

Kilde: Sommerset 2021

¹ Kommuneleoven § 26-1

² Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner, s. 314-317

³ Bjørnsen et al (2015). Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap. NIBR-rapport 2015:1

⁴ KS Folkevalgtprogram 2019-2023: Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

2 KOMMUNENS EIERSTYRING

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

- Er kommunens eierstyring i samsvar med utvalgte krav og anbefalinger?

2.2 Kriterier

Følgende kriterier er utledet for denne problemstillingen:

Tema: Kommunestyret som eier:

- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring om eierstyring av eide selskap til folkevalgte.
- Det bør etableres rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Tema: Eierens styringsdokumenter:

- Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeider en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Den skal inneholde: prinsipper for eierstyring, oversikt over eierskap, formål med eierskapet

Tema: Eierrepresentasjon:

- Kommunen bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Kommunen bør være representert i selskapenes eierfora
- Myndigheten til kommunens eierrepresentant bør være tydelig avklart

Tema: Dialog med selskapene:

- Det bør avholdes jevnlig eiermøter med selskapene
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene

Tema: Sammensetning og valg av styret:

- Det bør vedtektsfestes en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre
- Valgkomiteen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Eier bør ha et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med valg
- Eier bør sikre at alle som har styreverv i kommunalt eide selskaper bør registres i styrevervregisteret
- Eier bør ha en prinsipiell avklaring omkring styregodtgjørelser

Utledningen av kriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3 Funn

2.3.1 Kommunestyret som eier

Opplæring av folkevalgte

Ordfører forteller at kommunestyret ikke har fått opplæring i eierstyring som eget tema, men det har blitt presisert hvilket ansvar kommunestyret har. Kommunestyret har ikke fått noen inngående kunnskap om dette, og ordfører mener at de burde fått mer kunnskap. I den nye kommunen var det mange nye kommunestyremedlemmer, som kun fikk to måneder sammen før pandemien slo til. Ordinær funksjon i kommunestyret kom først våren 2022. Ordfører forteller at dette er en del av kommunens utfordringsbilde.

Ordfører forteller at eierskap ikke har blitt prioritert av administrasjonen i den nye kommunen, til tross for at politikerne har etterspurt dette. Han opplever at eierstyringa ikke er satt skikkelig i system, slik han opplever at det var i gamle Vikna kommune. Ordfører har gitt signal til den nye kommunedirektøren at han ønsker at det jobbes med et bra styringssystem i Nærøysund. Han forteller at som ordfører og varaordfører er det nødvendig å ha et system bak seg, hvor administrasjonen kommer med innspill eller bestillinger som man skal ta med seg til selskapet. Dette er nødvendig siden mange av selskapene gjennomfører kommunale oppgaver.

I forbindelse med budsjettarbeidet i fjor, ble det vedtatt at kommunens administrasjon skulle gå inn i strategiarbeidet som et av selskapene holdt på med. Dette ble imidlertid ikke fulgt opp og strategien ble vedtatt uten at kommunens administrasjon kom med innspill. Ordfører mener at det må være kontakt mellom kommunens administrasjon og selskapene. Slik det er nå, blir det for lang avstand mellom administrasjonen i kommunen og selskapet, dersom man skal gå via eierrepresentanten. Revisor har ikke gått nærmere inn på dette.

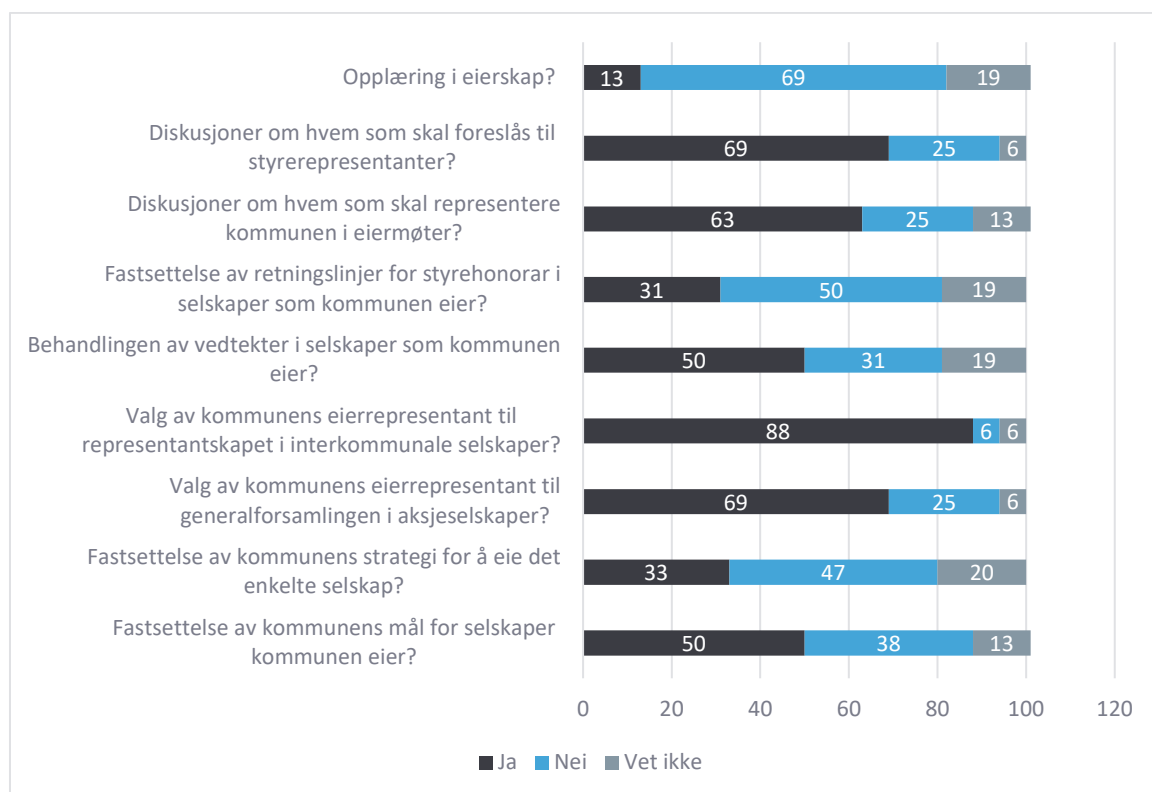
I spørreundersøkelsen har politikerne blitt spurt om de opplever å ha fått tilstrekkelig opplæring i eierskap. Her svarer 6 prosent at de *i stor grad* har fått tilstrekkelig opplæring, 25 prosent har *i noen grad* fått tilstrekkelig opplæring, 44 prosent har *i liten grad* fått tilstrekkelig opplæring, og 25 prosent opplyser at de *ikke har fått* opplæring.

Rutiner som sikrer dialog mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten

Ordfører orienterer formannskapet om kommunens selskaper. Kommunestyret orienteres ikke direkte, men ordfører forteller at alle møteinnkallinger og referat skal ligge i referatsakene som oversendes til kommunestyret. Ved gjennomgangen av referatsakene kan det stilles spørsmål fra kommunestyret, som regel om de mer aktuelle selskapene. I formannskapet blir det ikke tatt opp saker knyttet til kommunens selskaper som formelle saker, men de fungerer som en uformell sparringspartner for ordfører. Formannskapet fungerer bedre som en arena for forankring av kommunens standpunkt, opplever ordfører.

Revisor har gått gjennom innkallinger til kommunestyremøter i 2022 og fant to referatsaker om selskaper kommunen eier. Det var protokoller fra representantskapsmøter i Museet Midt IKS og Nord-Trøndelag Havn Rørvik IKS.

I spørreundersøkelsen har vi spurt om politikernes deltakelse i ulike eiersaker.

Figur 1. Spørsmål: Har du som politiker har deltatt i (i prosent)

Flere forteller at de har deltatt i diskusjoner om hvem som skal foreslås til representasjoner og verv, samt valg av eierrepresentanter. Det er flere som rapporterer at de har deltatt i valg av eierrepresentanter til IKS enn til AS. Dette har sannsynligvis sammenheng med at eierrepresentanter til representantskap i IKS skal velges av kommunestyret selv, mens deltakelse i generalforsamlinger i AS kan delegeres. Ordfører er delegert myndighet til generalforsamlinger, årsmøter og lignende.

Politikerne har også blitt spurt om i hvor stor grad de opplever å ha fått mulighet til å utøve eierskapet i kommunestyret. 6 prosent svarer at de *i stor grad* har fått mulighet til å utøve eierskapet i kommunestyret. 50 prosent svarer *i noen grad*, mens 38 prosent svarer *i liten grad*. 6 prosent svarer at de *ikke har fått* mulighet til å utøve eierskapet i kommunestyret.

Politikerne har blitt spurt om hvor stor grad de opplever å ha fått systematisk informasjon om kommunens eierskap. Her opplever 6 prosent at de *i stor grad* har fått det, 25 prosent har fått det *i noen grad*, og 50 prosent har *i liten grad* fått systematisk informasjon om kommunens eierskap. 19 prosent har *ikke fått* det i hele tatt.

I spørreundersøkelsen var det et åpent spørsmål hvor politikerne kunne svare på hvilke utfordringer de ser med kommunalt eierskap. Her gjengis et utvalg:

- Jeg ser positivt på det
- Utfordringen er muligheten til å være en aktiv eier i forhold til utvikling og tjenestebehov, samt vedtatt samfunnsplan
- Store utfordringer: Folkevalgte må få opplæring og innsikt. Arbeidet med kommunalt eierskap virker useriøst, selv om det er svært viktig.
- Ingen utfordringer
- Rollen som eier og bevisstheten rundt oppgavene og mulighetene som ligger her
- Politisk styring kan være negativt
- I interkommunale selskap er det utfordring å ha nok kunnskap om selskapet, man har delegert mye og har ikke full styring med økonomi. I kommunale selskap er det bare fordeler og minimale utfordringer.
- Dårlig styring og kontroll
- Lange linjer og til tider krevende i de selskapene hvor vi eier sammen med andre kommuner/fylkeskommuner
- Avgjørelsene knyttes til noen få, og informasjonen kommer kun til sentrale politikere. Vi som ikke er i formannskapet får ikke informasjon, kun overfladiske referater.

2.3.2 Vurdering av kommunestyret som eier

Revisor vurderer at det ikke er gjennomført tilstrekkelig opplæring av folkevalgte, om eierstyring av eide selskap.

Revisor underbygger sin vurdering med at så mye som 69 prosent av respondentene i spørreundersøkelsen har svart at de ikke har fått eller i liten grad fått opplæring. Det er ikke gitt informasjon om en systematisk opplæring av folkevalgte i kommunen.

Det er ikke etablert rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Dersom man anser det som hensiktsmessig at formannskapet behandler eiersaker, bør kommunestyret ha en bevisst holdning til dette. 69 prosent av politikerne opplever at de ikke har fått, eller i liten grad har fått systematisk informasjon om eierskap. En eierskapsmelding kunne inneholdt bestemmelser for hvordan og med hvem dialogen skal gå. Det mangler i dag systemer som sikrer at eierrepresentantene får signaler om hvordan vedkommende skal opptre i eierorganet, særlig ved stemmegivning. Det mangler systemer som sikrer at eierrepresentantene gir tilbakemelding til kommunestyret i etterkant av representantskap/generalforsamlinger/eiermøter. Ordfører omtaler et vedtak om at administrasjonen burde være tettere på selskapene. Revisor har ikke fått undersøkt dette nærmere, men understreker at man må sikre at styringsdialogen går i riktige fora.

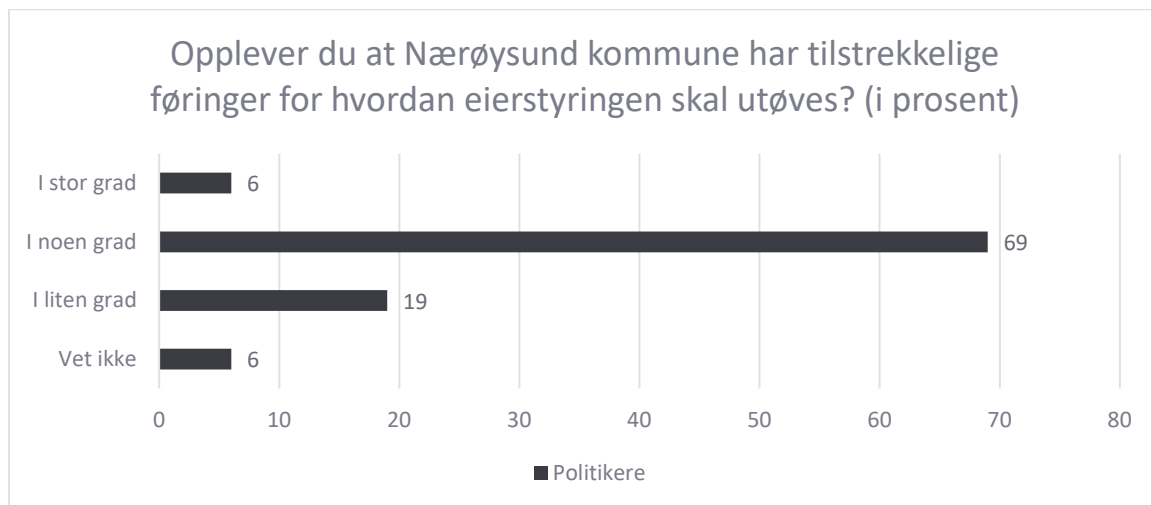
2.3.3 Eierens styringsdokumenter

Eierskapsmelding

Nærøysund kommune har ingen eierskapsmelding. Det ligger an til at en eierskapsmelding kan behandles våren 2023. Ordfører forteller at eierskapsmeldingen kunne vært etablert under pandemien. Det ble vurdert å fatte en politisk bestilling om utarbeidelse av eierskapsmelding i 2021, men dette ble nedprioritert.

Ordfører forteller at i Vikna kommune var det ingen eierskapsmelding på det nivået den bør være på. Nærøy kommune hadde ikke eierskapsmelding. Kommunestyret ble orientert om kommunens eierskap i forbindelse med årsmeldingen og ved omtale i budsjettet. Ordfører har bedt om at eierskapsmelding kommer på plass i den nye kommunen, men så langt har administrasjonen ikke levert på dette.

I spørreundersøkelsen ble politikerne spurt om de opplever at Nærøysund kommune har tilstrekkelige føringer for hvordan eierstyringen skal utøves.

Figur 2. Spørsmål om føringer for eierstyring

Figuren viser at et flertall på 69 prosent mener at kommunen i noen grad har tilstrekkelige føringer for hvordan eierstyringen skal utøves. Dette tilsvarer 11 respondenter. 19 prosent svarte at kommunen i liten grad har føringer.

I mangel av en eierskapsmelding som gir oversikt over kommunens eierskap, har revisor gått gjennom selskaper registrert på nett og kommunens oversikt i note i regnskapet.

Tabell 1. Selskaper registrert i kommunens eie på www.soliditet.no

Selskap	Andel	Kontorsted
Nærøy Eiendom AS	100 %	Rørvik
Vikna Byggutleie AS	100 %	Rørvik
Museet Midt IKS	25 %	Rørvik
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	24,6 %	Overhalla
Namdal Rehabilitering IKS	11,53 %	Høylandet
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	6,41 %	Steinkjer
Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS	2,67 %	Trondheim
iNam AS	2,57 %	Namsos

Kilde: Soliditet.no

I note 4 til regnskapet 2022 er følgende selskaper oppført:

Tabell 2. Selskaper registrert i kommunens eier i regnskapsnoten

Selskap	Selskap
Egenkapitalinnskudd Revisjon Midt-Norge SA	Midt-Norsk Reiseliv
Namdal Rehabilitering IKS	Salsbruket Havbeite
Namdalens Fylkesmuseum IKS	Stiftelsen Remmastraumen
Nord-Trøndelag Havn Rørvik IKS	Kommunalbanken AS
Namsos Trafikkselskap	NTE Bredbånd AS
INAM AS	Ottersøy Barnehage SA
Ytre Namdal Vekst AS	Biblioteksentralen AS
Vikna Byggutleie AS	Galeas Søblomsten
Samfunnshuset AL	Nærøy Eiendom AS
Lyngnesslipen	Samfunnshuset AL Rørvik Havn
Nord-Trøndelag Reiseutvikling	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS
Midt-Norsk Reiseliv	Egenkapitalinnskudd KLP
Salsbruket Havbeite	Egenkapitalinnskudd KLP Rørvik Havn
Stiftelsen Remmastraumen	

Kilde: Note 4 til kommuneregnskapet 2022

I teksten i noten står det at Lyngnesslipen og Salsbruket Havbeite er nedskrevet, da selskapene er opphørt. NTS-aksjer ble solgt i 2022. Revisor er kjent med at oversikten på www.soliditet.no ikke er fullstendig. Noten mangler informasjon om selskapene Midtre Namdal Avfallsselskap IKS, IKA Trøndelag IKS og Museet Midt IKS. Revisor registrerer at Namdalens Fylkesmuseum IKS er i kommunens note. Namdal Fylkesmuseum IKS endret navn til Museet Midt IKS i 2009. Revisor har ikke oversikt over eventuelle andre eierskap enn disse.

Revisor har gått gjennom selskapene listet opp i noten. Revisor har følgende kommentarer til noen av selskapene som er listet opp.

Selskap	Kommentar
Namdalens Fylkesmuseum IKS	Feil navn på selskapet, endret i 2009.
Namsos Trafikkselskap	Revisor går ut ifra at dette er NTS, som nevnes i tekst under noten.
Ytre Namdal Vekst AS	Heleid selskap
Samfunnshuset AL	Revisor finner ikke informasjon om selskapet på nett. Mulig det handler om Samfunnshuset Rørvik SA.
Lyngnesslipen	Ingen treff på selskaper med dette navnet. Rådgiver i kommunen opplyser at denne kan avskrives.
Nord-Trøndelag Reiseutvikling	Ingen treff på selskaper med dette navnet. Rådgiver opplyser at denne kan avskrives.
Midt-Norsk Reiseliv	Trøndelag Reiseliv AS har «Midt-Norsk Reiseliv AS» som historisk navn. Selskapet endret navn til Trøndelag Reiseliv AS i 2004, iht. egen hjemmeside.
Salsbruket Havbeite	I Brønnøysundregisteret står det at Salsbruket Havbeite AS ble nedlagt og slettet i 1999. Rådgiver opplyser at denne kan avskrives.
Stiftelsen Remmastraumen	Ingen treff på Stiftelsen Remmastraumen eller Stiftelsen Remmastrauman. Ikke registrert i Brønnøysundregisteret. Remmastrauman er et kulturminne.
Kommunalbanken AS	Heleid av staten.
NTE Bredbånd AS	Fusjonert inn i NTE Marked AS i 2010. Slettet fra Brønnøysundregistrene i 2011.
Biblioteksentralen AS	Feil selskapsform, er et samvirke (SA)
Galeas Søblomsten	En båt (galeas) kjøpt av Stiftelsen Søblomsten i 1990. Rådgiver opplyser at båten er solgt og at stiftelsen ikke eksisterer lenger.
Samfunnshuset Rørvik Havn AL	Revisor er usikker på hva dette er. Rådgiver er usikker på hvorfor denne står i balansen.
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	Nærøysund eier 6,41 %

Revisor har vært i kontakt med rådgiver i kommunen, som er klar over at noten må oppdateres.

For kommunen kunne det vært hensiktsmessig å liste opp f.eks. organisasjonsnummer i noten, for å lettere kunne ha oversikt over eide selskap, selv om de bytter navn eller være sikker på at man omtaler riktig selskap. I mangel av en eierskapsmelding kan det være hensiktsmessig å skille på hvilke selskaper kommunen eier, og andre typer innskudd.

2.3.4 Vurdering av eierens styringsdokumenter

Kommunen har ikke utarbeidet eller vedtatt en eierskapsmelding i inneværende valgperiode.

Kommunen arbeider med en eierskapsmelding og det er mulig denne kommer til å behandles våren 2023. Noten i regnskapet er ikke oppdatert og det foreligger ingen andre oversikter over hva kommunen eier (se kapittel 2.4). Dersom kommunen behandler eierskapsmeldingen i løpet av inneværende valgperiode, altså innen valget i 2023, vil lovkravet tilfredsstilles. KS anbefaler at eierskapsmeldingen behandles årlig, men dette er ikke et lovkrav. En sen behandling i valgperioden ikke gi nye kommunestyrerepresentanter en oversikt over kommunens eierskap ved starten av valgperioden. En tidligere behandling av eierskapsmeldingen ville gitt nye kommunestyrerepresentanter oversikt over kommunens eierskap ved starten av valgperioden og god opplæring i eierskap og eierstyring. Det ville lagt til rette for en mer aktiv eierstyring, jf. KS' anbefalinger. En manglende eierskapsmelding gjør at kommunen ikke har en helhetlig oversikt over hva kommunen eier, hvorfor kommunen eier eller hvilke føringer som skal ligge til grunn for utøvelsen av eierskapet.

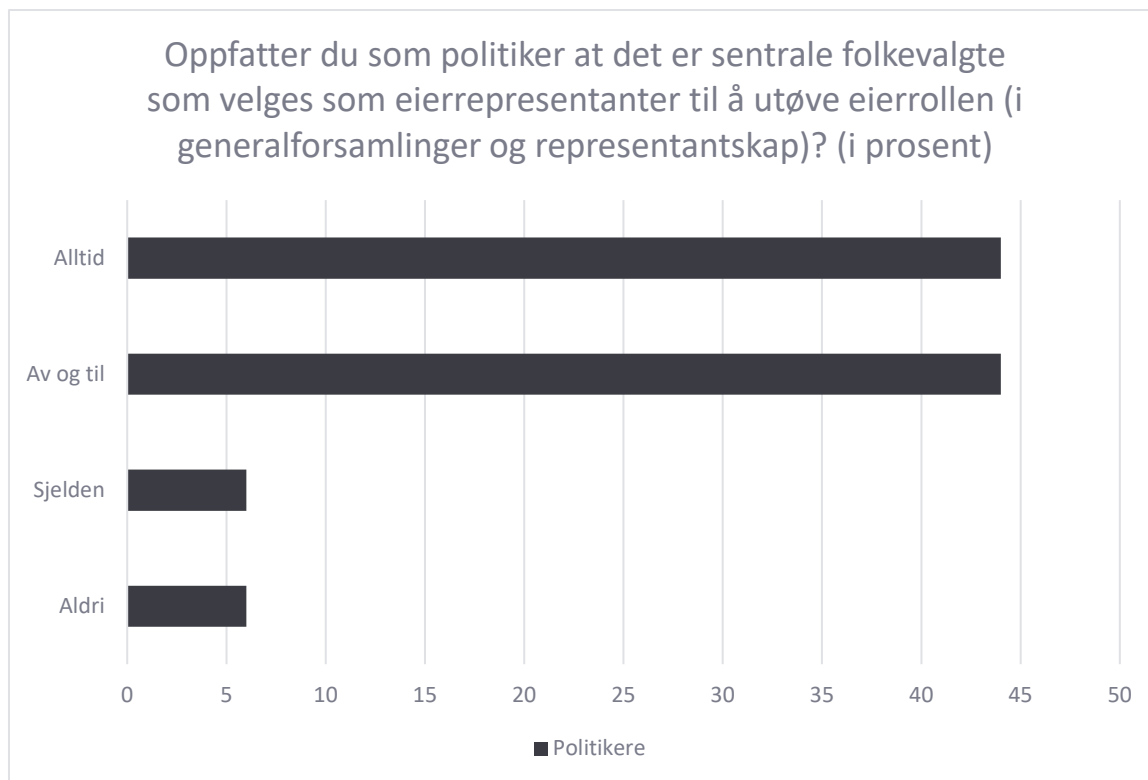
2.3.5 Eierrepresentasjon

Valg av eierrepresentanter

Kommunen har et delegeringsreglement for perioden 2020-2024. Her er ordfører tildelt myndighet til å være kommunens representant til generalforsamlinger, årsmøter og lignende hvor annen person ikke er særskilt valgt. Ordføreren kan bemyndige andre til å delta og representere kommunen med stemmefullmakt.

Varaordfører fungerer som vararepresentant, også der hvor det ikke er valgt noen formell vararepresentant. Ordfører er ikke kommunens representant i alle selskaper hvor kommunen har eierinteresser, for eksempel knyttet til krisesenteret. Kommunen har en egen politisk sak for valg av representanter.

Politikerne har blitt spurt om hvem de opplever blir valgt som eierrepresentanter.

Figur 3. Spørsmål om hvem som velges som eierrepresentanter

44 prosent svarer at det alltid er sentrale folkevalgte som velges som eierrepresentant, og 44 prosent svarer at det av og til er sentrale folkevalgte som velges. 12 prosent svarer at det sjelden eller aldri velges sentrale folkevalgte.

Det er ikke bare ordfører som er eierrepresentant på vegne av kommunen. Rådgiver i kommunen opplyser at følgende også er valgt som eierrepresentanter:

Tabell 3. Eierrepresentanter i ulike selskaper

Selskap	Eierrepresentant
NTE AS	Ordfører, formannskapsmedlem Espen Lauritzen og kommunedirektør Karl-Anton Swensen
Vikna Byggutleie AS	Hele formannskapet
Nord-Trøndelag Havn IKS	Ordfører, Lars Hallvar Nilssen og Marit Dille
Nord-Trøndelag Krisesenter IKS	Merethe Lervåg og Steinar Livik
Rørвик Samfunnshus SA	8 av formannskapets medlemmer
Opplæringskontoret Trøndelag SA	HR-leder

Rådgiver opplyser om at det er kommunestyret som har valgt alle representanter til generalforsamlinger, representantskapsmøter og årsmøter.

Marit Dille, Merethe Lervåg og Steinar Livik er medlemmer av kommunestyret. Marit Dille er også medlem av formannskapet. Lars Hallvar Nilssen er tidligere politiker i Vikna kommune, og kommer fra næringslivet.

Deltakelse i eierfora

Revisor har kontaktet tre av selskapene for å undersøke om Nærøysund kommunes representant har møtt i representantskapet i inneværende valgperiode.

Tabell 4. Deltakelse i representantskap

Selskap	Deltakelse
Museet Midt IKS	Ja, alle representantskapsmøter
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Ja, alle representantskapsmøter
Namdal Rehabilitering	Har møtt på 6 av 7 representantskapsmøter

Eierrepresentantens myndighet

Kommunen har ikke en eierskapsmelding som sier noe om eierrepresentantens myndighet. Det er heller ingen politiske saker om dette.

Rådgiver forteller at det har vært en intensjon at i første rekke formannskapet skulle drøfte og komme med innspill til ordfører før generalforsamlingene. Det har skjedd, men mer tilfeldig ut fra det rådgiver kjenner til. Det er ønskelig at ordfører mer systematisk får innspill fra formannskapet i forkant av generalforsamlingene.

2.3.6 Vurdering av eierrepresentasjon

Kommunen har i flere tilfeller ikke oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.

Både kommunedirektøren, HR-leder og en tidligere politiker er oppnevnt som eierrepresentanter. I ett av selskapene er det to politikere, som kun er kommunestyremedlemmer, som er representanter for kommunen. Revisor anser disse for å være tilstrekkelige sentrale, i form av at deres posisjoner i kommunestyret åpner for en dialog

med kommunestyret. Når man oppnevner administrativt ansatte, kan dette utfordre ryddighet i styringslinjene for selskapene.

Kommunen er representert i selskapenes eierfora.

Revisor har foretatt en stikkprøve i tre av kommunens selskaper, hvor kommunens representant har møtt i alle representantskapsmøter, med unntak av ett møte.

Myndigheten til kommunens eierrepresentant er ikke tydelig avklart.

Kommunen mangler både en eierskapsmelding og systematisk dialog med andre politikere. Det er ingen politiske saker som har behandlet eierrepresentantens myndighet eller kommunens eierstrategi for det enkelte selskap.

2.3.7 Dialog med selskapene

Eiermøter

Ordfører forteller at det ikke er praksis for gjennomføring av eiermøter. Noen selskaper praktiserer eiermøter i tilknytning til representantskapsmøter eller generalforsamlinger.

Årlig rapport om tilstand i selskapene

Revisor har undersøkt politiske saker i kommunestyret for å se om det finnes noen årlig rapport om tilstanden i selskapene her. Etter en gjennomgang av kommunestyrets saker i 2022 har kommunestyret hatt følgende på saklista:

- Årsberetning, årsregnskap og protokoll fra representantskapsmøte i Museet Midt IKS
- Protokoll fra representantskapsmøte i Nord-Trøndelag Havn Rørvik

Formannskapet har hatt disse på saklista i 2022:

- Protokoll fra ordinært årsmøte i Rørvik Samfunnshus SA
- Protokoll fra generalforsamling i Trøndelag Reiseliv AS
- Protokoll årsmøte Visit Namdalen

Revisor har ikke kjennskap til om det har vært presentasjoner av selskapene i kommunestyret eller formannskapet.

I spørreundersøkelsen svarer 25 prosent av politikerne at de *i stor grad* får informasjon om eierberetningene i selskapene. 50 prosent opplever *i noen grad* å ha fått informasjon, og 25 prosent har *i liten grad* fått informasjon om eierberetningene i selskapet.

Politikerne har blitt spurt om i hvor stor grad de opplever å få tilstrekkelig informasjon fra selskapene som kommunen eier. 13 prosent opplever å *i stor grad* få tilstrekkelig informasjon. Hele 75 prosent opplever å *i noen grad* få tilstrekkelig informasjon, mens 13 prosent *i liten grad* får tilstrekkelig informasjon om selskapene kommunen eier.

2.3.8 Vurdering av dialog med selskapene

Det avholdes ikke jevnlig eiermøter med selskapene.

Dette er en anbefaling fra KS, og ikke et krav. Kommunen bør ha en god dialog med selskapene sine for å kjenne til om det finnes behov for eiermøter eller ikke.

Kommunestyret får ikke en årlig rapport om tilstanden i selskapene.

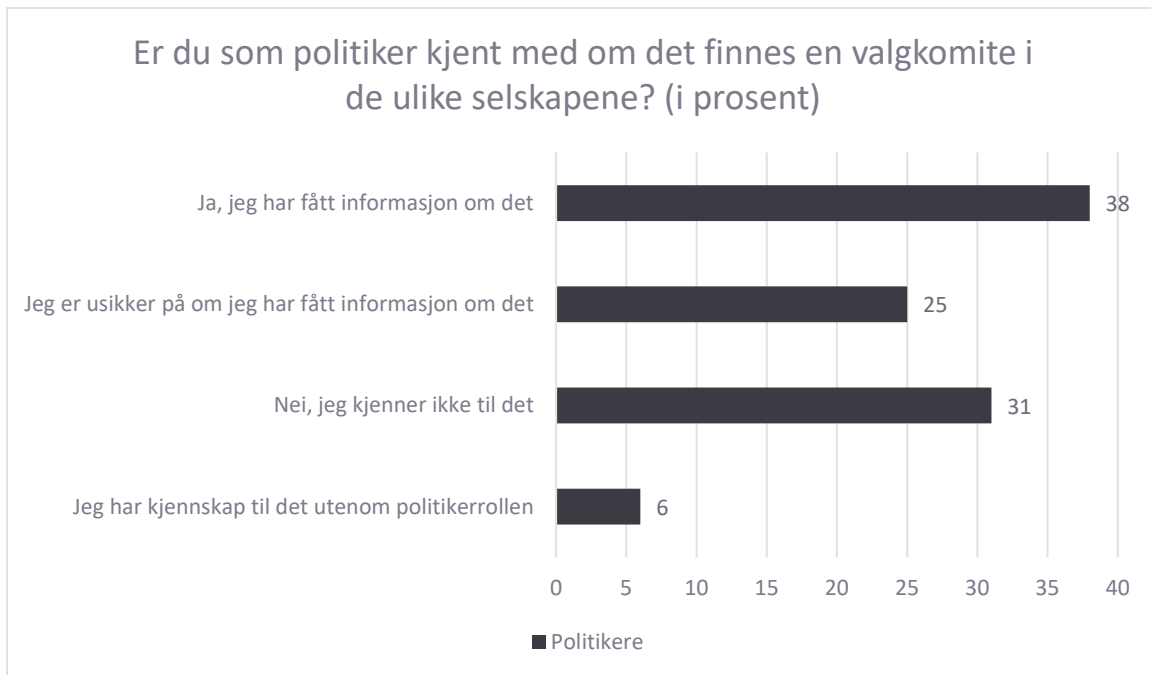
Det er ikke noen systematikk på at kommunestyret får jevnlig rapportering om hvordan det står

2.3.9 Sammensetning og valg av styrer

Bruk av valgkomité

Det er ikke lagt noen klar strategi for hvordan eierskapet skal utøves eller for hvordan man skal velge et styre. Dette håndteres i dag av ordfører. Han snakker med den politiske ledelsen internt og sørger for at det vesentlige blir forankret. Ordfører har mulighet til å komme med innspill til eventuelle valgkomiteer. I de større selskapene hvor kommunen har eierskap, er det etablert valgkomiteer.

Politikerne er spurt om de er kjent med om det finnes valgkomiteer i de ulike selskapene.

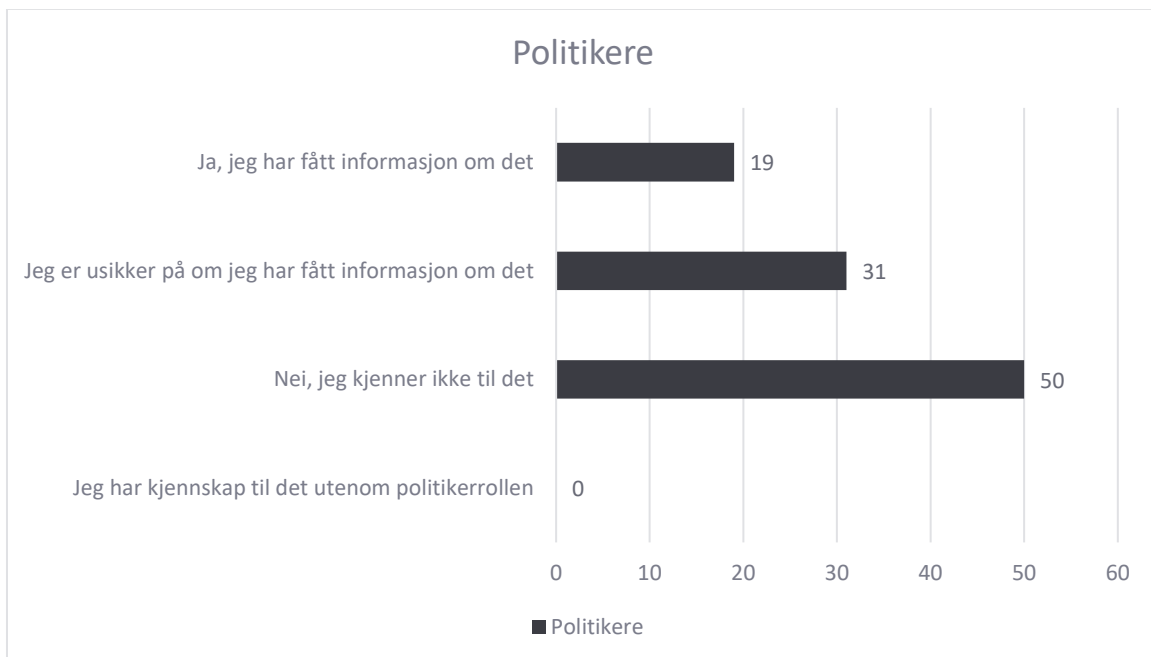

Figur 4. Spørsmål om politikerne kjenner til om det finnes valgkomiteer i selskapene

På dette spørsmålet ser vi at svarene varierer noe. Majoriteten (56 prosent) er usikker eller kjenner ikke til om det finnes valgkomiteer i selskapene.

Retningslinjer for valgkomiteen

Politikerne er spurt om de kjenner til om valgkomiteene har retningslinjer for sitt arbeid.

Figur 5. Spørsmål om politikerne kjenner til om valgkomiteene har retningslinjer for sitt arbeid.

Dette spørsmålet henger sammen med om politikerne kjenner til om det er bruk av valgkomiteer, som ble omtalt i forrige del. 81 prosent er usikre eller kjenner ikke til om det er retningslinjer for valgkomiteenes arbeid, mens 19 prosent har fått informasjon om det.

Revisor har undersøkt om det er vedtatt bruk av valgkomite og etablert retningslinjer for denne i tre av selskapene. Funnene vises i tabellen under.

Selskap	Vedtektsfestet valgkomite	Retningslinjer
Museet Midt IKS	Ja	Ja
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Ja	Ja
Namdal Rehabilitering IKS	Ja	Nei

Kilde: Selskapenes selskapsavtaler

Habilitet og rollekonflikter

Eierrepresentanten forteller at kommunen ikke har gjort noen formelle vurderinger knyttet til rollekonflikter, men det tas en vurdering i hvert enkelt tilfelle. Habilitetsvurderinger vil inngå som en del av Eiermeldingen.

Styrevervregisteret

Revisor har undersøkt om styreverv er registrert i Styrevervregisteret i fem selskap. Funnene vises i tabellen under.

Selskap	Registrert i Styrevervregisteret
Museet Midt IKS	Ingen
Midtre Namdal Avfallsselskap IKS	Ingen
Namdal Rehabilitering IKS	Ingen
Nærøy Eiendom AS	Ingen
Vikna Byggutleie AS	Ingen

Kilde: Styrevervregisteret

Styregodtgjørelser

Eierrepresentanten forteller at det ikke har vært noen diskusjoner internt i kommunen knyttet til størrelsen på styregodtgjørelser. Det har vært gjennomført diskusjoner om dette på regionrådnivå, hvor man har prøvd å synkronisere dette.

2.3.10 Vurdering av sammensetning og valg av styrer

Det er to selskaper som har vedtektsfestet en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styrer.

Utvalget av selskaper viser at to av tre selskaper har valgkomite. Data fra spørreundersøkelse og intervju underbygger vurderingen om at det er variabelt om valgkomiteer er vedtektsfestet eller ikke. Kommunen har ingen føringer på bruk av valgkomite for styrevalg i eide selskap.

Valgkomiteen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse

Et av tre undersøkte selskaper mangler retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse. Kommunen har ingen føringer på at valgkomiteen skal ha retningslinjer for deres arbeid, hvor føringer for kompetanse tilpasset selskapets behov, krav til kjønnsbalanse og rollekonflikt til medlemmer i styret er eksempler på områder som kan beskrives nærmere. Ordfører opplyser om at det ikke er lagt en klar strategi for hvordan styrer skal velges, og det er dermed et forbedringspotensial i å klarlegge en strategi for dette.

Eier har ikke etablert et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med styrevalg.

Dette kriteriet henger delvis sammen med forrige kriterie. I retningslinjer for valgkomiteenes arbeid, vil det være hensiktsmessig å etablere et system for å unngå rollekonflikter.

Eier har ikke føringer for at alle som har styreverv i kommunalt eide selskaper registreres i Styrevervregisteret.

Registrering i Styrevervregisteret vil bidra til å skape åpenhet om hvilke roller enkeltpersoner har.

Eier har ikke hatt en prinsipiell avklaring omkring styregodtgjørelser.

Kommunestyret bør ta stilling til godtgjøring av styreverv. Dette innebærer både å vurdere på hvilket nivå styregodtgjørelser bør ligge generelt for offentlig eide selskaper, og vurdere eventuelle ulikheter mellom selskaper som tilsier ulike styregodtgjørelser.

3 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

3.1 Konklusjon

Revisor konkluderer med at kommunens eierstyring i liten grad er i samsvar med utvalgte krav og anbefalinger.

Denne konklusjonen bygger på følgende punkt:

- kommunen ennå ikke har fått på plass den lovpålagte eierskapsmeldingen
- det er mangelfull opplæring av folkevalgte
- det er ikke etablert rutiner eller praksis for dialog mellom eierrepresentanter
- det er ikke sentrale folkevalgte som er eierrepresentanter i alle tilfeller
- eierrepresentantenes myndighet er ikke avklart
- det avholdes ikke jevnlig eiermøter med selskapene
- det kommer ikke jevnlig rapportering fra selskapene til kommunestyret
- det er variabelt om selskapene har valgkomite og retningslinjer for valgkomiteen
- det er ikke et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter
- styreverv er ikke registrert i Styrevervregisteret
- kommunen har ikke hatt en prinsipiell diskusjon om størrelsen på styrehonorar.

3.2 Anbefalinger

Revisor har følgende anbefalinger til kommunen:

- Kommunen må få på plass en eierskapsmelding som tilfredsstillende kommunelovens krav. Det kan være hensiktsmessig å behandle eierskapsmeldingen for neste valgperiode tidlig i perioden, for å sikre at politikerne har et godt styringsverktøy.
- Kommunen bør gi folkevalgte tilstrekkelig opplæring om eierstyring
- Kommunen bør etablere rutiner eller praksis for dialog mellom eierrepresentanter og kommunestyret
- Kommunestyret bør velge sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Eierrepresentantene bør vurdere, i dialog med selskapene, om det er behov for eiermøter
- Kommunestyret bør få jevnlig rapportering om status i selskapene sine, enten via en eierskapsmelding som behandles årlig eller via annen årlig rapportering
- Eierrepresentantene bør sikre at det vedtektsfestes bruk av valgkomite og at det etableres retningslinjer for valgkomiteenes arbeid. I dette ligger det også å etablere et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter.

- Eier bør stille krav om at styreverv i kommunens selskap registreres i Styrevervregisteret
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om størrelsen på styrehonorar

KILDER

Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) LOV-1997-06-13-44. Nærings- og fiskeridepartementet.

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) LOV-2018-06-22-83. Kommunal- og distriktsdepartementet.

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) LOV-2021-05-28-47. Kommunal- og distriktsdepartementet.

Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Proposisjon til Stortinget. Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Bjørnsen, H. M., Klausen, J. E. og Winsvold, M. (2015). Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap. NIBR-rapport 2015:1, Norsk institutt for by- og regionforskning.

KS Folkevalgtprogram 2019-2023: Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Sommerset A. B. (2021). Eierstyring av kommunale selskaper: Hva kjennetegner god eierstyring? Kommunerevisoren nr. 6 2021.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV KRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjekt. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. En eierskapskontroll er ikke en revisjon på lik linje som en forvaltningsrevisjon, men standarden for eierskapskontroll krever at det skal etableres kriterier også for eierskapskontroll.

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Revisjonskriterier for eierskapskontroll er utledet fra aksjeloven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring og er relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Kommunestyret som eier

KS anbefaling nr. 3 sier at kommunestyret bør få tid til kompetanseutvikling knyttet til eierskap for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Dette vil gi kommunestyremedlemmene et kunnskapsgrunnlag som eier av ulike selskapet.

KS anbefaling nr. 7 sier at eierstyring skal utøves innenfor rammene av kommunestyrets vedtak og at eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene. For at kommunestyret skal kunne utøve eierrollen bør det få informasjon om selskapene de eier og informasjon fra selskapene må settes i system. KS anbefaling nr. 7 sier videre at for aksjeselskap og interkommunale selskapet bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, som forankres i eierskapsmeldingen. Slik kan eier sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Dette gir følgende kriterier:

- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring om eierstyring av eide selskap til folkevalgte.
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om selskapenes tilstand.
- Det bør etableres rutiner som sikrer dialogen mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten.

Eiernes styringsdokumenter

Kommunelovens § 26-1 første ledd setter krav til kommunene at de skal utarbeide en eierskapsmelding minst en gang i valgperioden. Eierskapsmeldingen skal vedtas av kommunestyret. I § 26-1 andre ledd stilles det følgende krav til eierskapsmeldingens innhold:

- Kommunens prinsipper for eierstyring
- Oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i eller tilsvarende
- Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheter som nevnes

KS anbefaling nr 16 sier at kommunen bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Den skal inneholde: prinsipper for eierstyring, oversikt over eierskap, formål med eierskapet
- I forbindelse med eierskapsmeldingen bør kommunen ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Eierrepresentasjon

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og dermed den formelle utøveren av eierskapet. Det er vanlig at kommunestyret velger noen til å representere kommunen i selskapenes eierorganer og kommunelovens § 5-3 hjemler intern delegasjon fra kommunestyret til andre folkevalgte organ, ordfører eller kommunedirektør.

Eierskapet utøves i eierorganene. Eierorganet i et aksjeselskap er generalforsamling, mens eierorganet i et interkommunalt selskap er representantskap. KS anbefaling nr. 7 sier at som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Når en eierrepresentant er valgt til å representere kommunen bør vedkommende møte i eierorganet.

Når kommunestyret velger noen til å representere kommunen i eierorganene, ligger det implisitt at vedkommende skal ivareta kommunens eierinteresser. Kommunestyret kan legge føringer for hvordan dette eierskapet skal utøves. Overordnede føringer legges i kommunens eierskapsmelding. I tillegg kan kommunestyret behandle saker som eierrepresentanten skal følge opp i eierorganene. I interkommunale selskap kan kommunestyret gi eierrepresentanten bundet mandat. Hvis kommunen legger sterke føringer på et selskap, kan dette hemme selskapets konkurransedyktighet. Eierutøvelsen i eierorganet omfatter fastsettelse av vedtekter (aksjeloven § 5-18, selskapsavtale i IKS-loven § 4), valg av styre (aksjeloven § 6-3, IKS-loven § 10) og fastsettelse av styrets godtgjørelse (aksjeloven § 6-10). I tillegg gir § 5-11 aksjeeierne rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen.

Fastsettelse av vedtekter er i aksjeloven og IKS-loven tillagt henholdsvis generalforsamlingen og representantskapet. I interkommunale selskaper tilsvarer selskapsavtalen vedtektene og § 4 i IKS-loven sier at kommunestyret skal vedta avtalen og det kreves tilslutning fra alle deltakere. For interkommunale selskaper er behandlingen av selskapsavtalen i kommunestyrene en betingelse for at selskapsavtalen skal være gyldig.

For aksjeselskaper sier aksjeloven § 5-18 at beslutningen om å endre vedtektene treffes av generalforsamlingen, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Når et aksjeselskap stiftes av de som skal tegne aksjer i selskapet, skal det opprettes et stiftelsesdokument som kan inneholde selskapets vedtekter. Det ligger ingen automatikk i at kommunestyret involveres i saker med vedtektsendringer i henhold til aksjeloven, men det kan stilles spørsmål med om dette er en sak som burde vært behandlet ettersom det ikke er en ordinær årsmøtesak.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunen bør utnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Kommunen bør være representert i selskapenes eierfora
- Myndigheten til kommunens eierrepresentant bør være tydelig avklart

Eiermøter og dialog med selskapene

KS anbefaler (nr. 6) at det holdes jevnlig eiermøter mellom kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er et uformelt og uforpliktende møte der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller generalforsamlingen.

KS anbefaler (nr. 4) at kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene, i tillegg til den pålagte eierskapsmelding i henhold til kommuneloven § 26-1.

Dette gir følgende kriterier:

- Det bør avholdes jevnlig eiermøter med selskapene
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene

Sammensetning og valg av styre

KS anbefaler (nr. 9) at eier gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. KS anbefaler (nr. 10) at det i vedtektene eller selskapsavtalen bør fastsettes at valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomite. Det bør lages retningslinjer som regulerer komiteens arbeid. (nr. 10). Dette er også knyttet til KS anbefaling nr. 12 om å lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene. KS anbefaling nr. 13 sier at som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskap, blant annet begrunnet i habilitetsutfordringer.

KS anbefaler (nr. 15) at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør derfor ikke sitte i styrer i selskaper. I kommunalt eide selskaper kan det fort oppstå uheldige rollekonflikter som det bør være åpenhet omkring og som bør vurderes i forbindelse med valg til styrer og eventuell andre sentrale verv. KS anbefaling nr. 17 sier at alle som påtar seg verv og som sitter i ledelsen av kommunale foretak eller selskaper bør registreres i KS sitt styrevervregister. Dette bidrar til åpenhet omkring hvilke roller lokalpolitikere har og er viktig for å unngå mistanke om rolleblanding.

Aksjelovens § 6-10 gir generalforsamlingen myndighet til å fastsette styrets godtgjørelse. KS anbefaling nr. 16 sier at kommunen, i forbindelse med eierskapsmeldingen, bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Dette gir følgende kriterier:

- Det bør vedtektsfestes en ordning med bruk av valgkomité ved valg av styre
- Valgkomiteen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse
- Eier bør ha et system for å unngå inhabilitet og rollekonflikter i forbindelse med valg
- Eier bør sikre at alle som har styreverv i kommunalt eide selskaper bør registres i styrevervregisteret
- Eier bør ha en prinsipiell avklaring omkring styregodtgjørelser

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

SV: Rapport til uttalelse: Generell eierstyring i Nærøysund kommune

Amund Hellesø <Amund.Helleso@r

Til Sunniva Tusvik Sæter

Kopi Karl-Anton Swensen; Roy Ottesen

Du svarte på meldingen 03.05.2023 09:25.

09:2

Hei.

Det vises til utkast til rapport Generell eierstyring i Nærøysund kommune.

Ordfører har tidligere gitt innspill og kommentarer til revisjonen under arbeidet med rapporten. Rapporten gir etter ordførerens vurdering et riktig bilde av situasjonen per i dag og har ikke avvikende oppfatning til hovedtrekkene i rapportens konklusjoner.

Ordføreren er kjent med at kommunedirektøren er i gang med å utarbeide eierskapsmelding til Nærøysund kommune. Denne skal etter planen legges fram til behandling i kommunestyret i juni 2023.

Ordføreren mener at pkt. 3.2 i rapporten med anbefalinger, er gode innspill som bør hensyntas/innarbeides i kommunens eierskapsmelding.

Etter ordførerens vurdering må eierskapsmeldingen minimum behandles en gang hvert 4. år (i forbindelse med nytt kommunestyre). For å sikre at eierskapsmeldingen er mest mulig ajour/oppdatert kan det være aktuelt å ha en oftere behandling i kommunestyret, f. eks. hvert år/andre år.

Ordføreren ser det også som naturlig at årsmelding og årsregnskap til største selskapene kommunen er medeier i legges fram til behandling i kommunestyret hvert år til orientering og eventuelle merknader. Eksempler på selskap her er MNA, Namdal Rehabilitering, Museet Midt IKS, Ytre Namdal Vekst AS, Nord-Trøndelag Havn Rørvik IKS.

Med vennlig hilsen

Amund Hellesø
Ordfører

Nærøysund kommune

+ 47 90 97 35 35 | www.naroyssund.kommune.no

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no